

Fjordstien 2

fra Hundested til Frederiksværk

Fra Hundested til Frederiksværk kan du opleve fjordlandskabet og de natur- og kulturmiljøer, der har tilknytning til fjordens liv og historie.

Vestjyllands Amt . www.vestamt.dk

Roskilde Amt . www.ra.dk

Frederiksborg Amt . www.fa.dk

Signaturforklaring

- Cykelsti/Vandresti
- Vandresti
- Vandrehjem
- Camping
- Teltplads
- Turist information

Sæverdigheder

- 1 Tørvegrunden
- 2 Strandensarealer
- 3 Spodsbjerg Fyr
- 4 Skanse
- 5 Brødemosesund
- 6 Klintebakke
- 7 Kystskrænt
- 8 Karlsstenen
- 9 Bronzealderhøje
- 10 Skuldevig
- 11 Boelskilde
- 12 Arresø Kanal
- 13 Krudtværksmuseet
- 14 Grønnesegård
- 15 Holtekilden

Kort 1:50.000

Copyright © Kort & Matrikelstyrelsen

0 km 1 km 2 km

Fjordstien er en natursti langs Roskilde Fjord og Isefjorden. Stien er til cyklister og vandrere. I sin endelige udførelse bliver stien 275 km lang. På det lille kort kan man se, hvilke strækninger der er åbnet, og hvilke foldere der er udgivet. Fjordnærhed og trafikikkerhed er nøgleordene i stiprojektet. Således kommer man mange steder tæt på kysten og kan se vandet, nyde duften og mærke brisen fra fjorden. Stien følger eksisterende gamle vejforløb, mark og skovveje, men flere steder er der nyanlagte strækninger. Vandrestien har flere steder sit eget forløb som et trampespor langs vandet.

Fra Hundested til Frederiksværk er der 15 km. I Hundested er der året rundt færge til Rørvig, mens Sølager-Kulhuse kun sejles om sommeren. Både Hundested og Frederiksværk har charmerende ældre bymiljøer og museer. Er du til fods kan du flere steder komme helt ned på stranden. Ruten byder på flotte views over fjord og strandenge og stille stier i Grønnesse Skov.

Stien er afmærket med små, blå skilte og har rutenummer 40.

Vandrestien har visse steder sit eget forløb. De er afmærket med træpæle med små, blå skilte.

Foldere
Der er indtil nu udgivet 6 foldere, de kan fås eget forløb. De er afmærket med på biblioteker, turistbureauer, hos amterne eller bestilles på amternes hjemmeside, se forsiden.

Fjordstien

1. Kongsøre til Rørvig, ca. 30 km
2. Hundested til Frederiksværk, ca. 15 km
3. Frederiksværk til Frederikssund, ca. 20 km
4. Frederikssund til Roskilde, ca. 30 km
5. Roskilde til Holbæk, ca. 47 km
6. Vellerup til Kulhuse, ca. 40 km

Forstiletoto: Udsigten over Vellerup Vig og Orrø, fotograf Ole Malling. Redaktion og Dtp: Peter Fabricius. Repro og tryk: Schweitzer Kbh., 2006

Roskilde Fjords dannelse.

Fjordens dybe render er udformet først af istidens smeltevandsstrømme, senere af fastlandstidens flodløb. Kulhus Rende står med 15 m's dybde skarpt nedskåret i de omliggende lavvandede områder. Navne som Store Tørvegrund (1) på disse flak antyder, at det er gammel landoverflade. Senere for 6.500 år siden, da vandstanden i stenalderhavet steg op til 5-7 m over den nuværende vandstandslinie, blev disse landområder overskyttet. Roskilde Fjord og Isefjord kaldes derfor for et druknet moræne landskab, hvis bugtede kystlinie med øer og holme tegnes af morænelandskabets uregelmæssige overfladeform. Her i læ har havets udligning af kystlinien ikke kunnet finde sted. Langs Roskilde Fjord fra Sølager til Hanehoved ligger udstrakte strandengsarealer (2), som forland til de tidligere kystskrænter. Når man kommer med færgen fra Rørvig ses de karakteristiske stejle skrænter, der præger indsejlingen til Isefjord og Roskilde Fjord.

Polarforsker Knud Rasmussens hus som nu er museum og i baggrunden Spodsbjerg Fyr

Hundested og Lynæs

Hundested Havn ligger i læ ved indløbet til Isefjord, delvis fri af de store sandvandringer langs kysten mod Kattegat. Hundested er en ung by (1796). Hundested og Lynæs (1720) som ligger 3 km syd for, danner nu én lang bebyggelse, men har stadig har bevaret fiskerlejets præg. Lynæs og Kulhuse er molehavne, der udnytter fjordkystens mulighed for både læ og den nære udsejling til havet. Ved indsejling til fjorden fra nord ses Spodsbjerg Fyr (3) og den fredede Skanse (4), som er et befæstningsanlæg opført under Englandskrigen 1805 for at beskytte indsejlingen til fjorden.

Stenalderhavet

I Stenalderen var Halsnæs en ø dannet af storbakked moræne. Øen, der havde flere fjordindskæringer både fra Kattegat og og Roskilde Fjord, var afgrænset mod øst af Brødemosesund (5), der gik tværs over Halsnæs og forbandt Roskilde Fjord

med Kattegat. Langs bakkeformationerne Storebjerg og Lyngbakkerne mellem Lynæs og Hundested og ved Klintebakken (6) i Lynæs, kan du se skræntdannelserne, som følger stenalderhavets afgrænsning. Ved Grønnesse Skov følger vandrestien toppen af kystskrænten (7), der her ligger langt tilbage fra den nuværende fjordkyst. Mange af de tidligere fjordindskæringer er idag tørlagte og opdyrkede, eller henligger som mose, og engarealer.

Klintebakke set fra Kulhuse

Oldtidsspor langs Fjordstien

Siden den tidligste Jægerstenalder, 10.000 år f.Kr., har der har været bosættelser langs Roskilde Fjord. Mange af bopladserne ligger idag på de tidligere landarealer på bunden af Roskilde Fjord. Ved Sølager, på det der i Stenalderen var havskrænten, ligger en fredet køkkenmødding, som har givet rige fund fra Ertebøllekulturen (ca. år 4.500 f.Kr.).

Stien ud mod Karlsstenen ved Grønnessegård

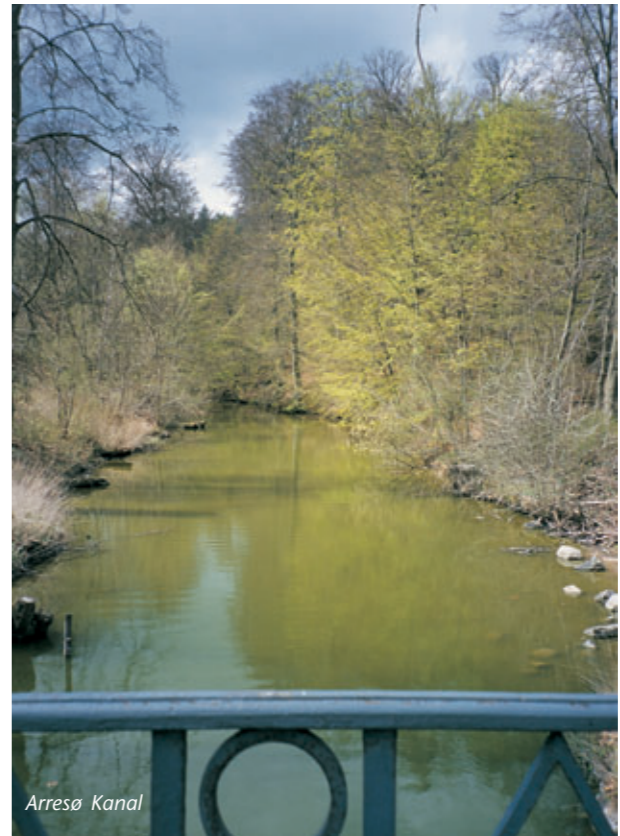
En af de særligt smukke og velbevarede stendysser fra Bondestenalderen, Karlsstenen, ligger i Grønnesse Skov på et tidligere næs, der rakte ud i Stenalderfjorden (8). At fjordlandskabet også har været et betydningsfuldt sted for jernalderens befolkning, vidner et fund ved Lynæs af 2 guldarmer om. Følger du vandrestien i Grønnesse Skov på toppen af den tidligere kystskrænt, finder møder du 3 store bronzealderhøje (9). Disse høje lå, da de blev opført af græstørv ca. år 1.000 f. Kr., i et åbent græsningsland, markant beliggende med udsigt til fjorden.

Vikingetid og Middelalderspor langs Fjordstien

Roskilde Fjord var i Vikingetiden et vigtigt samlingssted, for både handelsskibe og ledingsflåden. Ved Skuldevig (10) er der gjort fund af kogegrupper og andre ting, der peger på, at stedet har været benyttet som anløbsplads i både Vikingetid og den tidlige Middelalder, hvor sildemarkederne havde stor betydning. Under oprensning af Boelskilde, som ligger ved strandkanten i St. Karlsminde (11), er der fundet gamle kobbermønter, som tyder på, at det har været en helligkilde. Som indsejling til Roskilde, som var landets daværende hovedstad, har fjorden haft en meget stor betydning. Pæle og sænkede vikingskibe, der virkede som spærringer i sejlløbene, vidner om fjordens strategiske betydning igennem en meget lang tidsperiode.

Arresø Kanal og Grønnessegård

Arresøens nordlige udløb var sandet til i løbet af 1600 tallet. For at kunne udnytte vandkraften fik Frederik IV i årene 1717-19 gravet en kanal fra Arresø til Roskilde Fjord ved Frederiksværk (12). Arbejdet blev udført af svenske krigsfanger og vandkraften blev udnyttet til en agatslibe mølle og et kanonstøberi. I 1756 blev en ny adelstand begunstiget og kanonstøberiet blev overdraget til C.F. Classen, som oprettede krudtværket (13) og derved fik stor indtjening på den amerikanske uafhængighedskrig i 1776-83. Han anlagde siden et jernstøberi og kobbervælværk. Denne industri blev grundlaget for Frederiksværks opståen. For de tjente penge købte Classen landsbyerne Gryndse, Rorup og Fornerup og anlagde godset Grønnessegård (14) på de tidligere landsbyjorder. En bybrønd kaldet Holtekilden kan endnu ses i skovbrynet ved Grønnesse Skov (15).

Arresø Kanal

Bygning brugt som frokostue for arbejdere på krudtværket, som ikke kunne nå hjem i pausen.

Turistbureauer

Turistbureauerne kan henvise til overnatningssteder, spisesteder og aktuelle begivenheder. Det er også her, du kan få yderligere oplysninger og brochurer på enkelte områder i fjordlandskabet.

Hundested Turistbureau

Jernbanegade 8, 3390 Hundested

Tlf: 47 93 77 88

e-mail: info@visithundested.dk

Hjemmeside: www.hundested-turist.dk

Frederiksværk Turistbureau

Gjethusgade 5, 3300 Frederiksværk

Tlf: 47 72 30 01

e-mail: post@frvturist.dk

Hjemmeside: www.frvturist.dk

Relevante hjemmesider

Fjordstien: www.fjordstien.dk

Primitive overnatningspladser: www.teltpladser.dk

Frederiksborg Amt: www.frederiksborgamt.dk